

FAŞİZM ÜZƏRİNDƏ BÖYÜK QƏLƏBƏDƏN 74 İL ÖTÜR

1941-1945-ci illərdə İkinci Dünya müharibəsində iştirak etmiş, həlak olmuş və ya sonralar vəfat etmiş döyüşçülərin dul arvadlarına, arxa cəbhədə fədakar əməyinə görə orden və medallarla təltif edilmiş şəxslərə birdəfəlik maddi yardım verilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, İkinci Dünya müharibəsində Qələbənin 74-cü ildönümü ilə əlaqədar qərara alıram:

1. 1941-1945-ci illərdə İkinci Dünya müharibəsində iştirak etmiş şəxslərə 1000 (min) manat məbləğində, həlak olmuş və ya sonralar vəfat etmiş döyüşçülərin dul arvadlarına, həmin dövrdə arxa cəbhədə fədakar əməyinə görə orden və medallarla təltif edilmiş şəxslərə, döyüş cəbhələrinin arxa hüduqları, yaxud döyüşən donanmaların əməliyyat zonaları daxilində ordunun və donanmanın mənafeyi üçün tapşırıqları yerinə

yetirmiş xüsusi birləşmələrin işçilərinə, Leningrad şəhərinin müdafiəsinə görə müvafiq medal və döş nişanı ilə təltif edilmiş şəxslərə, habelə Leningrad şəhərinin mühasirəsi iştirakçılarına 500 (beş yüz) manat məbləğində birdəfəlik maddi yardım verilsin.

2. Bu Sərəncamın 1-ci hissəsinin icrası məqsədi ilə:

2.1. Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan 5,0 (beş) milyon manat ayrılınsın;

2.2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi həmin vəsaitin Azərbaycan Respublikasının

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin xüsusi hesabına köçürülməsini təmin etsin;

2.3. Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi birdəfəlik maddi yardımın bu Sərəncamın 1-ci hissəsində nəzərdə tutulmuş şəxslərə çatdırılmasını təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti
Bakı şəhəri,
23 aprel 2019-cu il

İndi bizi Böyük Qələbədən 74 il ayırır. 9 may - Qələbə günü milyonlarla insanın ən böyük sevinc və qürur hissi ilə qeyd etdiyi əziz Bayramdır. Biz də 9 may - Qələbə günü münasibətilə xalqımızı təbrik edir, bu bayramın möhtəşəmliyini, milyonların qanı bahasına qazanıldığını müharibənin ayrı-ayrı səhnələrini canlandırmaqla bugünkü nəsillərin yaddaşına yazmaq istəyirik.

Belarus əməliyyatı (22 iyun - 29 avqust 1944-cü il). Sovet Ordusunun bu hücumu nəticəsində Belarus, Polşa və Baltikyanının bir hissəsi azad edildi.

Lvon-Sandomir əməliyyatı (13 iyul - 29 avqust 1944-cü il). Əməliyyat nəticəsində sovet qoşunları Ukraynanın işğal olunmuş ərazilərini azad etdi.

Yassi-Kişinyov əməliyyatı (20-29 avqust 1944-cü il). Bu əməliyyat Moldovanın, Rumıniyanın, Bolqarıstanın

Moskva yaxınlığındakı döyüşlər (30 sentyabr 1941-ci il - 20 aprel 1942-ci il) iki mərhələyə bölünür: müdafiə (30 sentyabr - 4 dekabr 1941-ci il) və hücum (5 dekabr 1941-ci il - 20 aprel 1942-ci il). Bu döyüşlər nəticəsində alman qoşunları hiss olunaq dərəcədə məğlubiyətə uğradılaraq, Moskvadan 100-250 km-ə qədər geri otuzduruldu.

Stalinqrad döyüşü (17 iyul 1942-ci il - 2 fevral 1943-cü il). Onun qalib sonluğu böyük hərbi-siyasi əhəmiyyətə malik idi. Bu döyüş bütövlükdə İkinci Dünya müharibəsində köklü dönüşün yaranmasında həlledici rol oynadı.

Qafqaz uğrunda döyüşü (25 iyul 1942-ci il - 9 oktyabr 1943-cü il). Qafqaz uğrunda gedən döyüşlərdə Sovet İttifaqının qazandıqı uğurları əks-hücumun çox vacib hissəsi hesab etmək olar. Bu əks hücumlar nəticəsində Sovet ordusunun cənubdakı mövqeləri daha da möhkəmləndi.

Kursk döyüşü (5 iyul - 23 avqust 1943-cü il). Böyük Vətən müharibəsinin ən nəhəng döyüşlərindən biridir. Bu döyüşdə Sovet ordusu alman qoşunlarının axırncı hücumunu dəf edərək, düşməni məğlubiyətə uğradı. Bununla da strateji təşəbbüskarlığı qəti şəkildə öz əlinə alaraq onu möhkəmləndirdi.

Dnepr uğrunda döyüşü (26 avqust - 23 dekabr 1943-cü il). Dnepr döyüşü ən iri, sürətli və uğurlu hərbi əməliyyat kimi tarixə düşdü. Ukraynanın azad olunması Sovet İttifaqı üçün böyük strateji əhəmiyyətə malik idi. Bu əməliyyat həmçinin Rumıniyaya, Polşaya yol açdı. Dnepr-Karpat əməliyyatı (24 dekabr 1943-cü il - 17 aprel 1944-cü il). Bu əməliyyat nəticəsində Sovet qoşunları Qərbə doğru irəlilədi. Ukraynanı azad etdi. Rumıniyanın xilasına başlandı.

Leningrad uğrunda döyüşü (10 iyul 1941-ci il - 9 avqust 1944-cü il). Böyük Vətən müharibəsinin gedişində ən uzun çəkən döyüş. Leningradın 900 gün çəkən mühasirəsi və müdafiəsi zamanı Sovet qoşunları alman-faşist ordusuna məxsus iri qüvvələrin əl-qolunu bağlayıb, onu buxovladı. 1944-cü il yanvarın axırında Leningrad müharibəsinin qəti şəkildə yarıması sonralar Karel bərzəxində, Kareliyada, Baltikyanıda aparılmış əməliyyatlara əlverişli şərait yaratdı.

nın azad olunmasına gətirib çıxardı. Onun gedişində Sovet qoşunları Yuqoslaviyanın ərazisinə daxil oldu və bu ölkəni faşistlərdən azad etməyə nail oldu.

Baltikyanı əməliyyatı (14 sentyabr - 24 noyabr 1944-cü il). Baltikyanı əməliyyat nəticəsində Litva, Latviya və Estoniya alman işğalından azad olundu.

Kareliyanın və Zapolyaryenin azad edilməsi əməliyyatı (21 iyun - 9 avqust 1944-cü il). 1944-cü ilin payızında Sovet Ordusunun hücumu Baltikyanı respublikaların azad olunması ilə nəticələndi. Bu əməliyyatın gedişində Sovet qoşunları Zapolyaryenin işğal olunmuş rayonlarını da düşməndən təmizlədi.

Budapeşt əməliyyatı (29 oktyabr 1944-cü il - 13 fevral 1945-ci il). 2-ci və 3-cü Ukrayna cəbhəsinin qoşunları Macarıstanın mərkəzi rayonlarını və onun paytaxtı Budapeştini azad etdilər. Bunun nəticəsində Macarıstanın müharibədə Almaniya tərəfindən iştirak etməsinə son qoyuldu.

Visla-Oder əməliyyatı (12 yanvar - 3 fevral 1945-ci il). Həmin əməliyyatı aparmaqla Sovet qoşunları Berlinin ucqarlarına çıxdılar. Alman-faşistlərin güclü qoşun hissələri Poznanda və Breslauda mühasirəyə düşdü.

Şərqi Prussiya əməliyyatı (13 yanvar - 25 aprel 1945-ci il). 2-ci və 3-cü Belarus Cəbhəsinin qoşunları Baltik Donanması ilə qarşılıqlı surətdə Prussiyanı və Polşanın şimal hissəsini azad etdilər.

Vyana əməliyyatı (16 mart - 5 aprel 1945-ci il). Əməliyyat nəticəsində 2-ci və 3-cü Ukrayna cəbhəsi Macarıstan və Avstriya faşistlərindən təmizləndi.

Berlin əməliyyatı (16 mart - 5 aprel 1945-ci il). Sovet qoşunlarının axırncı strateji əməliyyatlarından biridir. Əməliyyatın gedişində Berlin alındı. Sovet qoşunları tərəfindən Reyxstaq üzərinə sancılan Qələbə Bayrağı qanlı və ağır müharibənin başa çatmasını bildirdi.

Praqa əməliyyatı (5-12 may 1945-ci il). Bu, Böyük Vətən müharibəsində Qızıl Ordunun apardığı axırncı strateji əməliyyat idi. Onun gedişində Praqa azad edildi. Vermaxtın axırncı qüvvələri - "Mərkəz" ordu qrupu darmadağın olundu.

Beləliklə, Böyük Vətən müharibəsinə faşistlər üzərində Qələbə ilə son qoyuldu.

XX əsrin ən dəhşətli səhifələri olan İkinci Dünya müharibəsi və Böyük Vətən müharibəsi bizim üçün çoxlu qurbanlarla başa çatdı. Amma, eyni zamanda, bu müharibə dünyada misli görünməmiş qələbə ilə başa çatdı və alman faşizminə qarşı müharibəyə qalxmış xalqlar, ordular 1945-ci ildə tarixi bir qələbə çaldılar. Zaman keçdikcə, illər ötdükcə bu qələbənin mənası, mahiyyəti və tarixi əhəmiyyəti daha da aydın olur, bütün dünya üçün daha da açıılır. Azərbaycan xalqı da İkinci Dünya müharibəsində - Böyük Vətən müharibəsində qurban vermişdir. Böyük Vətən müharibəsinə Azərbaycandan 600 minə qədər insan cəlb olunmuşdu. Onlardan 300 min Azərbaycan vətəndaşı müharibədə həlak olmuş, geriyə dönməmişdir.

Azərbaycanın qəhrəman oğulları Böyük Vətən müharibəsində şücaət göstərmiş, xalqımızın qəhrəmanlıq nümunələrini dünyaya nümayiş etdirmişlər və alman faşizmi üzərində çalınan qələbədə Azərbaycan xalqının da böyük payı vardır. Biz bu gün - Qələbə günü Böyük Vətən müharibəsində, alman faşizminin qarşısını almaq uğrunda gedən müharibədə həyatlarını qurban vermiş Azərbaycan vətəndaşlarının xatirəsini böyük minnətdarlıq hissi ilə yad edirik. Onların qəhrəmanlığı heç vaxt unudulmayacaqdır. Onların qəhrəman simaları bizim qəlbində daim yaşayacaqdır.

Heydər Əliyev,
Ümummilli lider

SOCAR

**Neftqazəlmütədqiqatlayihə
Institutu**

**AZƏRBAYCAN XALQINI
9 MAY - QƏLƏBƏ GÜNÜ
MÜNASİBƏTİ İLƏ
TƏBRİK EDİR!**

